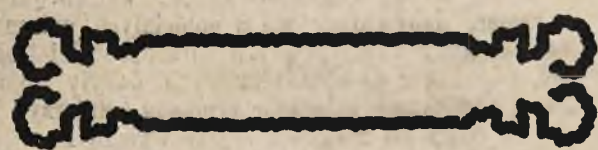
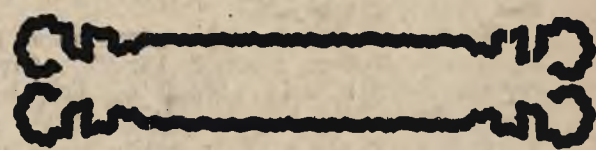

Nasza nowa powieść!

Zgodnie z zapowiedzią, rozpoczynamy w dzisiejszym numerze „Nowości illustrowanych“ druk nowej, oryginalnej powieści historycznej, pióra Wacława Gąsiorowskiego, p. t.

„BEM“

W beletrystyce polskiej ostatniej doby przejawiał się silny zwrot ku powieści historycznej. Rozpoczął go jeszcze Kraszewski swym cyklem historycznych powieści, obejmującym niemal całokształt dziejów Polski od jej pierwszych początków aż po ostatnie lata niezawisłości.

Za Kraszewskim poszli inni znakomici nasi pisarze, przede wszystkim Henryk Sienkiewicz, który swą wspaniałą, tak dziś popularną trylogią historyczną zapewnił sobie nieśmiertelne imię, a literaturę polską zasilili dziełami pierwszorzędnej wartości artystycznej. Tematy historyczne opracowywali dalej Adam Krechowicki, Teodor Jeske-Choiński, Zygmunt Miłkowski (T. T. Jeż) i inni.

Śladem tych autorów poszedł i jeden z młodszych, wybitnie utalentowanych powieściopisarzy, Wacław Gąsiorowski.

Autor powieści.

Wacław Gąsiorowski urodził się 1869 r. w Warszawie, tam też ukończył gimnazjum klasyczne, poczem zapisał się na uniwersytet, równocześnie zaś rozpoczął działalność literacką. Był współpracownikiem „Niwy polskiej“, „Przeglądu tygodniowego“, nadto w innych pismach codziennych i peryodycznych zamieszczał nowele, szkice, fejetony, które cieszyły się dużą poczytnością i wyrobiły młodemu autorowi imię jednego z najzdolniejszych literatów.

Następnie pojawiły się większe rzeczy Gąsiorowskiego, jak dramat „Szare życie“, nagrodzony na konkursie „Kuryera Warszawskiego“ jak studium fantastyczne „Pamiętniki nowonarodzonego“, powieść „Pigularz“ i inne.

Trzecią epokę twórczości Gąsiorowskiego stanowią jego powieści historyczne, których cały szereg dotychczas opublikował. Należą tu między innymi najbardziej znane: „Huragan“, „Pani Walewska“, „Rok 1809“. Tło ich historyczne obejmuje epokę Napoleonową, epokę niesłychanie romantyczną i stanowiącą ogromnie bogaty materiał zarówno dla historyka jak powieściopisarza.

Powieści te pisał Gąsiorowski w Paryżu, dokąd przeniósł się na stały pobyt przed kilku laty. Tam też pracował od dłuższego czasu nad nową powieścią historyczną, p. t. „Bem“.

Tło historyczne.

Jak z tytułu widzimy, bohaterem powieści będzie jedna z najpiękniejszych postaci naszych dziejów porobierowych, generał Józef Bem, tłem zaś historycznym epoka 1830 do 1848 r. Jako wstęp do powieści Gąsiorowskiego, podajemy niżej kilka najważniejszych dat historycznych z życia bohatera powieści, generała Bema.

Wacław Gąsiorowski, autor powieści p. t. „Bem“.

Józef Bem urodził się 1791 r. w Tarnowie, jako syn nauczyciela matematyki. Po ukończeniu gimnazjum zapisał się na wydział filozoficzny uniwersytetu krakowskiego, gdzie odznaczył się szczególnie w naukach matematycznych. W r. 1809 wstąpił do korpusu kadetów w Warszawie, poczem rozpoczął służbę wojskową w artylerii i jako podporucznik znajdował się 1812 r. pod Rygą w baterii Ostrowskiego. W następnym roku walczył pod Gdańskiem, tam też został mianowany porucznikiem i otrzymał krzyż Legii honorowej.

Po poddaniu się Gdańska opuścił szeregi wojskowe i bawił w Kieleckiem do 1815 r. W tym czasie zreorganizowano wojsko polskie. Bem więc wstąpił napowrót w szeregi, jako kapitan artylerii konnej i profesor szkoły artylerii. W bitwie gdańskiej 1831 r. został mianowany podpułkownikiem, pod Ostrołęką zaś pułkownikiem, gdzie nadto otrzymał odznakę „Virtuti militari“. Wnet potem generał Krukowiecki posunął go do rangi generała brygady.

Po upadku powstania opuścił Bem ziemie polskie i wyjechał do Francji, gdzie spędził lat kilka-

naście na emigracji. Wrócił do kraju dopiero 1848 r., wziął udział w obronie Wiednia, poczem wstąpił do wojska węgierskiego i w szeregach węgierskich złożył dowody wielkiej waleczności i niepospolitego talentu wojskowego. Sławna jest jego kampania siedmiogrodzka, która zjednała mu, obok innych czynów nieśmiertelną sławę i postawiła w rzędzie najwybitniejszych strategików współczesnych.

Po poddaniu się Görgeya mianowany został naczelnym wodzem, ale było już zapóźno, by mógł naprawić stan rzeczy, przez innych fatalnie zepsuty. Opuścił więc Węgry i wyjechał do Turcji, gdzie przyjął islam i imię Amurata-baszy. Ostatnim jego czynem wojennym było stłumienie powstania Arabów przeciw chrześcijanom 1850 r. Wnet potem zakończył życie, zdala od swoich, na obczyźnie.

Człowiek niezwyklej miary, wódz genialnych zdolności i nadzwyczajnego męstwa, stanowił dla wielu prawdziwą zagadkę psychologiczną. Życie jego, pełne dziwnych, nieraz niezrozumiałych przeżyć, to temat powieści wspaniałej i nad wyraz bogatej.

Niezwykłość tematu.

Udział Bema w walkach napoleońskich, następnie w powstaniu listopadowym, później w wojnie węgierskiej, wreszcie w romantycznych bojach z Arabami, wybitna rola, jaką ten wielki generał w tych wszystkich kampaniach odegrał, pozwala powieściopisarzowi rozwinąć bardzo szerokie tło historyczne, a na niem, jak na kanwie, rozsunąć charakterystykę i dzieje życia niezwyklego męża.

Wszystko to stanowi temat nietylko bogaty, ale i niezmiernie interesujący, w beletrystyce polskiej prawie zupełnie nie wyzyskany.

Kilkuletnie, gruntowne studia, jakie Gąsiorowski przed opracowaniem powieści przedsięwziął celem jaknajwszechstronniejszego zaznajomienia się z epoką, w której żył i działał Bem, zaznajomienia się z pełnym przygód i romantycznych przeżyć życiem bohatera utworu, stanowią rękojmię, iż najnowsza powieść Gąsiorowskiego, będzie miała wielką wartość nietylko literacką, ale i historyczną.

Jesteśmy też pewni, że pióro Gąsiorowskiego stworzy w tej powieści dzieło niezwykle i że Czytelnicy nasi przyjmą je z wielkim zadowoleniem i uznaniem.

